

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

شماره ۴۴۴۴

تاریخ ۲۱/۵/۶۲

دفتر شورای نگهبان
 تاریخ ۱۳۶۲/۵/۲۱
 شماره ۱۵۶۰

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۱۰۷۹۱ مورخ ۱۵/۱۲/۶۲ .
 لایحه شماره ۵۲/۴۶۷۶ مورخ ۱۳/۸/۱۳۶۲ دولت در خصوص نحوه
 اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که در جلسه علنی روز
 چهارشنبه ۱۳۶۳/۵/۱۷ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی بتصویب رسیده
 است در اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی برای رسیدگی و اظهار نظر آن
 شورای محترم به پیوست ارسال میشود ./ن

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

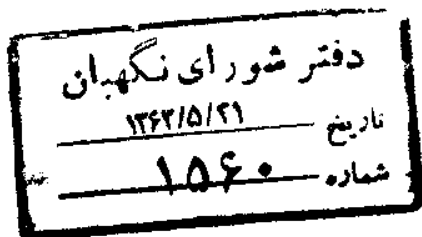
شماره ۳۴۷

تاریخ ۲۶/۵/۶۹

پیوست

تعمیرات

لایحه راجع به نحوه اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران

بخش اول - تعاریف و مقررات خاصه

ماده ۱- اصطلاحات مذکور در این قانون که در قوانین دیگر تعریف نشده بشرح زیر بیان میشود .

۱- "ربا" بر دو نوع است .

الف - ربای قرضی و آن بهره‌ها است که طبق شرط یا بنا و روال مقرض از مقرض دریافت نماید
ب - ربای معاملی و آن "زیاده" است که یکی از طرفین معامله زائد بر عوض یا معوض از طرف دیگر دریافت کند بشرطی که عوضین مکیل یا موزون و عرفاً یا شرعاً از جنس واحد باشند .

۲- "زمین‌رها شده" زمین مسبوق بها حیاتی است که مالک از آن اعراض کند .

تبصره - اعراض مالک باید در دادگاه ثابت شود .

۳- "مباحات اصلی" اموالی است که مالک و سابقها حیات و تحجیر و حیازت نسبت به آنها معلوم نباشد .

۴- "سوءاستفاده از موقوفات" عبارتست از تحصیل ثروت ناشی از دخالت در وقف برخلاف ترتیبی که شرع معین نموده باشد .

۵- "سوءاستفاده از مقاطعه‌کارها و معاملات دولتی" عدم رعایت قوانین و مقررات و شرایط در قراردادهائی است که بین دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی منعقد شده و موجب درآمدنا مشروع شده باشد و یا اینکه در اثر اعمال نفوذ و روابط، معامله یا قراردادی برخلاف شرع و مصالح مسلم امت اسلامی انعقاد یافته باشد .

بخش دوم - در ترتیب رسیدگی و مقررات عمومی

ماده ۲- دارائی اشخاص حقیقی و حقوقی محکوم به مشروعیت و از تعرض مصون است مگر در مواردیکه خلاف آن ثابت شود .

ماده ۳- بمنظور اجرای اصل چهل و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران شورای عالی قضائی موظف است در مرکز هریک از استانهای کشور و شهرستانها که لازم بداند شعبه یا شعبی از دادگاهها را جهت رسیدگی و ثبوت شرعی دعاوی مطروحه معین نماید .

ماده ۴- در اجرای ماده ۳ این قانون هریک از وزارتخانهها، سازمانها و شرکتهای و

تعمیرات

دستگاههای دولتی و وابسته به دولت و شهرداریها موظفاند سابق همموزرا، معاونان، مدیران کل وزارتخانه و استان، ذیحسابیها، استانداران، فرمانداران، شهرداران، روسا و مدیریتها و سرپرستان سازمانها و شرکتهای حسب مورد پروندههای طرفین قراردادها و مقاطعه کاریها و سوءاستفادهها و تبانیهای غیرقانونی و افراد و عوامل حیف و میل بیت المال را بررسی و هرگاه به موارد مشمول اصل ۴۹ قانون اساسی برخورد نمودند بصورت شکایت، دادخواست و یا گزارش در محاکم قضائی صالحه طرح نمایند.

تبصره - نسبت به موارد قبل از پیروزی انقلاب اسلامی (۵۷/۱۱/۲۲) دستگاههای فوق الذکر موظفاند حداکثر ظرف مدت یکسال پس از تصویب این قانون شکایت و یا دادخواست و یا گزارشات را تهیه و تقدیم محاکم صالحه نمایند.

ماده ۵- دادستان موظف است راسا نسبت به اموال و دارائی اشخاص حقیقی یا حقوقی در موارد زیر که آنها را با توجه به دلائل و امارات موجود نامشروع و متعلق به بیت المال یا امور حسبه تشخیص دهد از دادگاه صالح رسیدگی و حکم مقتضی را تقاضا نماید.

تبصره - در مورد اصل ۴۹ نسبت به دعاوی شخصی پس از شکایت شاکی، دادگاه رسیدگی خواهد کرد.

۱- کارمندان ساواک منحل.

۲- کسانی که عضویت یا فعالیت در تشکیلات فراماسونری و ارتباط با سازمانهای جاسوسی بین المللی داشته اند.

۳- اعضاء و صاحبان سهام در موسسات و شرکتهای مصدوره شده که حکم دادگاههای انقلاب یا چند ملیتی و شرکتهای موسسات آمریکائی و اسرائیلی و انگلیسی.

۴- کلیه هموزرا و معاونین آنان، استانداران، سفراء، وزیران مختار، روسای کل بانک مرکزی و مدیران کل بانکهای خصوصی و دولتی، مدیران عامل سازمانهای دولتی و موسسات وابسته به دولت، مدیران کل ثبت اسناد و املاک و اوقاف و روسای گمرک در رژیم گذشته.

۵- نمایندگان مجلسین شورای ملی و سنای سابق.

۶- روسای دیوان عالی کشور، دادستانهای کل کشور، روسای دادرسی و دادستانهای ارتش در رژیم گذشته.

۷- امرای ارتش و ژاندارمری و شهربانی و جانشینان آنان در رژیم گذشته.

۸- اشخاصی که در رژیم سابق مجری یا ناظر بر اجرای طرح مراکز و ساختمانهای اختصاصی نظیر زندانها، مراکز اطلاعاتی، پایگاههای سری، کاخها، مراکز ساواک بوده اند و کلیه مقاطعهکاران و شرکتهای مهندسی مشاور که خارج از میزان مقررو بدون رعایت ضوابط ظرفیت ارجاع کار در یک گروه یا درجه بندی خاص، ظرفیت ارجاع کارشان تغییر داده شده است.

تعلات

۹- صاحبان قمارخانهها، کازینوها، کابارهها و دیگر کنندگان اماکن فحشا و فساد و مراکز تولید و توزیع مواد غذایی و کالای حرام .

۱۰- صاحبان سینما و تئاتر و استودیو در رژیم سابق .

۱۱- شرکتهای پیمانکاری و ساختمانی ، مهندسی مشاور ، بازرگانی ، صنعتی و امثال آنها که از خانواده و اقربای پهلوی یا اقربای درجه یک مقامات مملکتی بشرح مندرج در قانون منع مداخله کارکنان دولت مصوب ۱۳۳۷ در آن صاحب سهم بوده اند .

۱۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که دارای نمایندگی انحصاری شرکتهای بزرگ خارجی بوده و به امر صادرات یا واردات کالا با المباحات شریعیه بواسطه اشتغال داشته اند .

۱۳- کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که مبادرت بفروش یا تصاحب اراضی موات و مباحات اصلی نموده اند .

ماده ۶- اشخاص حقیقی و حقوقی مذکور در ماده ۵ مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ دادگاه صورت اموال و دارائی خود و خانواده تحت تکفل خود را به دادگاه تسلیم و رسید آن را دریافت دارند .

ماده ۷- در صورتیکه اموال نامشروع از اموال عمومی یا انفال باشد محکوم به در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران قرار میگردد .

ماده ۸- دادگاه پس از احراز نامشروع بودن اموال و دارائی اشخاص حقیقی و با حقوقی در صورتیکه مقدار آن معلوم باشد چنانچه صاحب آن مشخص است باید به صاحبش رد شود ولی اگر صاحب آن مشخص نیست در اختیار ولی امر قرار داده می شود و اگر مقدار آن معلوم نباشد چنانچه صاحب آن مشخص است باید با صاحب مال مصالحه نماید ولی اگر صاحب آن مشخص نیست باید خمس مال را در اختیار ولی امر قرار دهد .

ماده ۹- اگر در ضمن دادرسی معلوم گردد که اموال و دارائی نامشروع بنحوی از متصرف نامشروع منتقل به دیگری شده است و فعلا در اختیار او نیست متصرف فعلی این اموال و دارائی بنا بر حکم ضمان ایادی متعاقبه ، ضامن است و نسبت به عین مال طبق ماده ۷ رفتار خواهد شد و رسیدگی بمابین موارد نیز در صلاحیت دادگاه مذکور در ماده ۳ این قانون خواهد بود .

تبصره ۱- در صورت تلف عین کسی که مال نزد او تلف شده باید مثل یا قیمت آن را بپردازد و میتواند طبق ضوابط شرعی و قانونی به هریک از ایادی ماقبل خود رجوع نماید .

تبصره ۲- در صورتیکه متصرف فعلی اینگونه اموال و دارائی از جمله اشخاصی باشد که نیاز او ضرورتا با استفاده از مال محرز بوده و در صورت استرداد دچار عسر و حرج خواهد شد ، با عنایت بمصالح مجتمع اسلامی و بنا به تشخیص حاکم شرع تصمیم مناسب اتخاذ خواهد شد .

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

شماره ۴۳۴

تاریخ ۲۱/۵/۶۷

پیوست

- ۴ -

تعلیه

ماده ۱- اگر دادگاه احرار کند که ثروت نامشروع از ارتکاب جرم حاصل شده است مجرم را به مجازات لازم محکوم میکند مشروط بر اینکه در مورد جرم مذکور قبلاً رای صادر نشده و یا اینکه مشمول عفو مقام رهبری واقع نشده باشد .

ماده ۱۱- مشروعیت مالکیت ورثه بر میراث اشخاص مذکور در ماده ۵ این قانون ، فرع بر مشروع بودن مالکیت مورث بر آن اموال است .

ماده ۱۲- در موارد هبه و صلح و تمهد بنفع شخص ثالث و نظایر آن اگر ثابت شود که غرض واهب ، مصالح ، متعهد و غیر آنها ، دادن رشوه یا تبانی جهت حیف و میل ثروتهای عمومی و دولتی و یا تقلب نسبت به قانون بوده است اموال ناشی از اعمال فسوق نامشروع محسوب میگردد .

ماده ۱۳- در صورتیکه دادگاه احرار کند که شکایت شاکی از روی سوء نیت و برخلاف واقع است شاکی به مجازات مفتری محکوم خواهد شد و با گذشت مفتری علیه تعقیب یا اجرای مجازات موقوف میگردد .

ماده ۱۴- هرگونه نقل و انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی بمنظور فرار از مقررات این قانون پس از اثبات باطل و بلا اثر است انتقال گیرنده در صورت مطلع بودن و انتقال دهند به مجازات کلاهبرداری محکوم خواهد شد .

ماده ۱۵- هر نوع عوضاً خود با بابت هرگونه انتقال اموال موضوع اصل ۴۹ قانون اساسی در حکم مال نامشروع است .

لایحه قانونی فوق مشتمل بر پانزده ماده و پنج تبصره در جلسه روز چهارشنبه هفدهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت و سه بتصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است . ن

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی
۲۱
۵
۶۷